

مرکز مدیریت حوزه های علمیه
شورای اعطای مجوزها و امتیازهای علمی
کمیسیون نشریات علمی حوزه

آئین نامه اعطای رتبه علمی به نشریات حوزوی

مصوبه شماره ۳۱۸ - مورخ ۱۳۹۷/۱۰/۲۶

تهیه و تنظیم:

دبیرخانه شورای اعطای مجوزها و امتیازهای علمی

بسم الله الرحمن الرحيم

آئین نامه اعطای رتبه علمی به نشریات حوزوی

مقدمه

این آئین نامه، جایگزین دستورالعمل مصوب ۱۳۹۲/۱۰/۱۸ شده و به نشریات حوزوی ابلاغ می گردد.

ماده ۱: مفاهیم و تعاریف

الف: مفاهیم

شورا: شورای اعطای مجوزها و امتیازهای علمی

کمیسیون: کمیسیون نشریات علمی حوزوی

دبیرخانه: دبیرخانه شورای اعطای مجوزها و امتیازهای علمی

ب: تعاریف

۱. نشریه علمی:

نشریه ای است که به ارائه مباحث علمی می پردازد و دارای ویژگی های ذیل است:

- اخذ مجوز نشر از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
- تسلسل انتشار، فاصله منظم انتشار (حداکثر یک سال فاصله)، دوره انتشار نامحدود و با شماره های متوالی و ذکر تاریخ انتشار؛
- قابلیت دسترسی عمومی؛
- عنوان ثابت.

۲. نشریه علمی - پژوهشی

نشریه ای است که حداقل ۸۰ درصد مقالات آن علمی - پژوهشی (اعم از بنیادی، کاربردی و توسعه ای) و مقالات آن (مقاله علمی - پژوهشی)

دارای یکی از ویژگی های ذیل است:

الف: ارائه کننده نظریه و یا یافته جدید علمی؛

ب: ارائه کننده تقریر و تبیین جدید از یک نظریه؛

ج: ارائه کننده استدلال جدید برای یک نظریه؛

د: ارائه نقد جامع علمی یک نظریه.

تبصره: ترجمه مقاله اگر همراه با نقد جامع علمی باشد می تواند در نشریه علمی - پژوهشی درج شود.

۳. نشریه علمی ترویجی

نشریه علمی- ترویجی نشریه‌ای است تخصصی که حداقل ۷۰ درصد مقالات ارائه شده در آن به تبیین و بسط علم پردازد و سطح آگاهی‌ها و دانش را ارتقاء بخشد و مخاطبان را با مفاهیم جدید علم آشنا سازد.

۴. نشریه علمی حوزوی

نشریه‌ای است که با شرایط ذیل انتشار می‌یابد:

۱. صاحب امتیاز آن یکی از مراکز حوزوی یا یکی از فضایی حوزه باشد؛
۲. مدیر مسؤول و سردبیر آن حوزوی باشند؛
۳. در یک رشته یا گرایش از علوم حوزوی یا دانش‌های وابسته و ابزاری آن و یا بینارشته‌ای دینی انتشار یابد؛
۴. حداقل دو سوم اعضای هیات تحریریه آن از فضایی حوزه علمیه و آشنا با زمینه مورد نظر باشند.

۵. فاضل حوزوی

فاضل حوزوی به کسانی اطلاق می‌شود که یکی از شرایط ذیل را دارا باشند:

الف: حوزویان دارنده مدرک علمی سطح ۴ حوزه؛

ب: اساتید و پژوهشگران حوزوی که صلاحیت علمی آنان مورد تایید شورا قرار می‌گیرد.

تبصره: عضویت افرادی که طبق ضوابط مصوب از سوی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه و به تشخیص کمیسیون خاص، با عدم تلبس آنان، اعلام موافقت شده است و دارای شرایط بند الف و ب هستند، در هیأت تحریریه نشریات علمی بلامانع است.

۶. مرکز حوزوی

مراکز حوزوی متقاضی دریافت رتبه در این آئین‌نامه عبارتند از:

الف: شورای عالی حوزه‌های علمیه، مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه و مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران؛

ب: مراکز حوزوی که مجوز تأسیس و فعالیت خود را از شورای عالی حوزه دریافت کرده باشند؛

ج: سایر مراکزی که به فعالیت‌های حوزوی اشتغال داشته و به تشخیص شورا، مرکز حوزوی شمرده شوند.

۷. اثر علمی

اثر علمی عبارت است از:

الف: مقاله علمی مرتبط با موضوع نشریه؛

ب: نظریه، نوآوری و نقد علمی مرتبط با موضوع نشریه؛

ج: کتاب علمی یا طرح پژوهشی مرتبط با موضوع نشریه که به تشخیص شورا اثر علمی شمرده شود؛

د: پایان‌نامه یا رساله علمی مرتبط با موضوع نشریه.

۸. صاحب امتیاز

صاحب امتیاز نشریه، شخص حقیقی یا حقوقی است که طبق ضوابط قانونی به عنوان متقاضی و متولی اصلی انتشار نشریه شناخته می شود و در قبال خطمشی کلی نشریه مسئول است.

۹. مدیرمسئول

مدیر مسئول بالاترین مقام مسئول نشریه است و مسئولیت حقوقی مطالب چاپ شده و دیگر امور نشریه را عهده دار است.

۱۰. سردبیر

شخصیت علمی و متخصص در یک حوزه علمی مرتبط با موضوع یک نشریه است که مسئولیت نظارت بر فرایند امور علمی و محتوایی نشریه، از جمله: تشکیل و ریاست جلسات هیئت تحریریه، هدایت و تدوین مطالب نشریه برپایه خطمشی کلی نشریه، مدیریت روند داوری از پیشنهاد داور تا ارائه نظر داوران به هیئت تحریریه و نظارت بر مراحل تکمیل مجله (ویراستاری، صفحه آرایی، چاپ و ...) و ارائه گواهی تأیید نهایی مقاله را بر عهده دارد.

۱۱. هیئت تحریریه

گروهی از افراد متخصص در یک حوزه علمی مرتبط با موضوع نشریه اند که نسبت به سیاست گذاری علمی نشریه، بررسی اجمالی مقالات دریافتی، تعیین داوران، بررسی نتایج داوری و تأیید نهایی مقاله تصمیم گیری می کنند.

ماده ۲: شرایط و معیارهای اخذ رتبه علمی**بند ۱: شرایط متقاضی:**

متقاضی دریافت رتبه باید یکی از موارد ذیل باشد:

الف: مرکز حوزوی؛

ب: انجمن علمی حوزوی؛

ج: فاضل حوزوی.

بند ۲: شرایط درخواست:

۱. تنظیم و ارائه فرم تقاضا توسط مدیر مسئول؛

۲. انتشار حداقل دو شماره با حفظ تسلسل زمانی؛

تبصره: نشریات انجمن های علمی می توانند با انتشار یک شماره، تقاضای دریافت رتبه نمایند.

۳. عدم تقاضای همزمان از دو مرجع اعتباربخشی (شورای اعطای مجوزها و امتیازهای علمی - کمیسیون نشریات وزارت علوم)؛

تبصره: در صورت تخلف نشریه از بند فوق، علاوه بر پرداخت خسارت های کمیسیون، درخواست نشریه مبنی بر اخذ مجوز از شورا تا ۶ ماه از تاریخ انتشار آخرین شماره قابل بررسی نیست.

بند ۳: شرایط موضوع و عنوان نشریه

۱. موضوع نشریه علمی پژوهشی یا ترویجی باید در حیطه گرایش‌های تخصصی یک رشته یا گرایش علمی (به تشخیص کمیسیون) باشد.
۲. عنوان نشریه باید متناسب با موضوع نشریه باشد.
۳. عنوان لاتین نشریه باید ترجمه دقیق عنوان آن باشد و عین «عنوان» نباید در داخل و خارج از کشور وجود داشته باشد. در اسامی خاص متقاضی می‌تواند عنوان فارسی نشریه را به صورت آوانگاری به لاتین درج نماید.

بند ۴: شرایط سردبیر

۱. سردبیر نشریه علمی - پژوهشی می‌بایست دارای شرایط ذیل باشد:
الف: فاضل حوزوی؛
ب: دارای حداقل ۴ اثر علمی مرتبط با موضوع نشریه.
- تبصره:** یک نفر نمی‌تواند هم‌زمان سردبیر بیش از ۲ نشریه علمی - پژوهشی باشد.
۲. سردبیر نشریه علمی - ترویجی می‌بایست دارای شرایط ذیل باشد:
الف: فاضل حوزوی؛
ب: دارای حداقل ۲ اثر علمی در زمینه مرتبط با موضوع نشریه باشد.
- تبصره:** یک نفر نمی‌تواند هم‌زمان سردبیر بیش از ۳ نشریه علمی - ترویجی باشد.
۳. تشخیص موارد مذکور در بند ۱ و ۲ این ماده بر عهده کمیسیون است.

بند ۵: شرایط اعضای هیئت تحریریه

۱. هیئت تحریریه مرکب از حداقل ۷ و حداکثر ۱۰ نفر است که دو سوم از اعضای آن از فضایی حوزه علمیه باشند. اعضای غیر حوزوی در نشریات علمی - پژوهشی باید حداقل دارای رتبه دانشجویی و در نشریات علمی - ترویجی دارای رتبه استادیاری در رشته مربوطه باشند.
- تبصره ۱-** سردبیر عضو هیئت تحریریه است و ریاست جلسات آن را به عهده دارد.
- تبصره ۲-** در صورتی که صاحب امتیاز نشریه یک مؤسسه باشد، حداقل ۵۰ درصد اعضای هیئت تحریریه باید خارج از مؤسسه متقاضی باشند.
- تبصره ۳-** در صورتی که صاحب امتیاز نشریه، یک مرکز و یا انجمن علمی باشد باید حداقل ۳۰ درصد از اعضاء هیئت تحریریه وابسته به آن مرکز یا انجمن باشند. موارد استثنا با تصویب کمیسیون و تأیید شورا بلا مانع است.
- تبصره ۴-** در صورت عضویت هیئت علمی بازنشسته در گروه هیئت تحریریه یک نشریه، این عضو به عنوان هیئت علمی همان مؤسسه محسوب می‌شود و در صورت داشتن قرارداد همکاری تمام وقت با مؤسسه‌ای دیگر عضو آن مؤسسه محسوب می‌شود.
- تبصره ۵-** یک نفر نمی‌تواند هم‌زمان عضو هیئت تحریریه بیش از ۵ نشریه علمی - پژوهشی یا علمی - ترویجی باشد.

بند ۶: شرایط انتشار نشریه

۱. نشریات متقاضی نباید بیش از دو شماره تأخیر در انتشار داشته باشند.
۲. نشریات متقاضی نباید دوشماره را در یک جلد منتشر نمایند.
۳. هر شماره نشریه باید حداقل دارای ۶ مقاله علمی بوده و حداقل تعداد صفحات هر شماره از ۷۲ صفحه کمتر نباشد.
۴. در صورتی که صاحب امتیاز نشریه یکی از مؤسسات باشد، حداقل ۴۰ درصد مقاله‌های آن باید از نویسندگان خارج از مؤسسه باشد.
۵. از هر نویسنده در هر شماره، نباید بیش از یک مقاله به عنوان نویسنده اول منتشر شود.
۶. سهم مقالات متعلق به هر یک از اعضای هیئت تحریریه، مدیر مسئول و سردبیر در هر شماره از نشریه در صورتی که نویسنده اول و یا دوم مقاله باشند، نباید بیش از دو مقاله باشد. در ضمن نباید بیش از ۴۰ درصد مقالات متعلق به اعضای هیئت تحریریه، مدیرمسئول و سردبیر باشد.
۷. نشریه علمی- پژوهشی می تواند حداکثر ۲۰ درصد از مقالات خود را به مقاله علمی با صبغه ترویجی و نشریه علمی ترویجی نیز می تواند حداکثر ۳۰ درصد از مطالب خود را به غیر از مقاله اختصاص دهد.
۸. حداکثر ۱۰ درصد صفحات نشریه علمی- پژوهشی و ۱۵ درصد صفحات نشریه علمی- ترویجی می‌تواند مطالبی غیر از مقالات (گزارش علمی، معرفی کتاب، سخنرانی علمی، خلاصه نشست یا همایش علمی و...) باشد و نیز حداکثر ۵ درصد از صفحات نشریه می تواند به تبلیغات علمی و تخصصی مرتبط با موضوع نشریه اختصاص یافته و در انتهای نشریه درج شود.
۹. نشریه باید دارای وب‌گاه اینترنتی جهت انتشار مقالات خود به صورت الکترونیکی باشد.
۱۰. نشریه می تواند صرفاً به صورت الکترونیکی منتشر شود که شرایط آن در ماده ۵ این آئین نامه آمده است.

بند ۷: شرایط قالب نشریه

۱. قالب نشریه و مقالات آن باید منطبق با شاخصه های ارزیابی و شاخص های کمی و کیفی نشریات علمی- حوزوی این آئین نامه باشد.
۲. نشریه باید دارای نمایه سالانه و شاپا (ISSN) باشد.
۳. نشریه نباید یک مقاله را در یک شماره به زبان اصلی و ترجمه آن را به زبان‌های دیگر منتشر نماید.
۴. نشریه علمی- ترویجی نمی تواند بیش از ۳۰ درصد از مقالات خود را به ترجمه مقالات چاپ شده در سایر نشریات اختصاص دهد.

بند ۸. شاخص های کمی و کیفی

نشریه ملزم به رعایت موارد ذیل می باشد:

الف: رعایت امور کمی و شکلی

۱. نام نشریه باید متناسب با موضوع آن باشد.
- در صورتی که نام نشریه موضوع را بطور واضح مشخص نکند باید در زیر آن با یک عبارت توضیح داده شود؛ برای مثال رواق: مجله تخصصی فلسفه.
۲. نام مرکز، مؤسسه علمی یا جایی که مجله به آن وابسته است، باید بطور کامل و صحیح روی جلد نوشته شود.
۳. قیمت نشریه باید در جای مناسب درج شود.

۴. درج رتبه علمی، شماره، تاریخ و مجوز آن روی جلد مستلزم صدور حکم کتبی از طرف شورا است.
 - نشریاتی که حایز رتبه شناخته می‌شوند باید رتبه علمی خود را در بالا و گوشه چپ جلد بطور مورب درج نمایند.
 ۵. اهم اطلاعات کتاب‌شناسی شامل شماره، دوره، سال و وضعیت نشر (ماهنامه، فصلنامه، دو فصلنامه) جهت احراز رتبه تسلسل انتشار باید محفوظ باشد.
 ۶. درج فهرست مندرجات نشریه، به زبان اصلی نشریه در روی جلد و به زبان دوم در پشت جلد ضروری است که شامل عنوان کامل مقالات، نام نویسندگان و شماره صفحه مربوطه در مجله است.
 ۷. طرح روی جلد باید متناسب با شأن علمی نشریه باشد.
 ۸. راهنمای تنظیم مقالات ارسالی باید در کلیه شماره‌های نشریه، در یک الی سه صفحه موجود باشد و در باره تنظیم و ارایه کلیه بخش‌های یک مقاله پژوهشی، نویسندگان را راهنمایی کرده و به ایجاد یک‌دستی و نظم در نشریه بینجامد.
 ۹. تاریخ دریافت و تاریخ پذیرش هر مقاله در ابتدای آن مقاله قید شود.
 ۱۰. چکیده مقاله به زبانی غیر از زبان نشریه، در انتهای نشریه و در صفحات جداگانه‌ای که مشخصات نشریه در آن درج شده است ارائه شود. به عنوان مثال اگر زبان نشریه فارسی است، چکیده مقاله به زبان عربی یا انگلیسی و یا فرانسوی نیز در آخر نشریه ارائه گردد.
 ۱۱. عدم درج مقالات به دو زبان در یک شماره.
 ۱۲. در همه برگ‌های مجله، عنوان و شماره آن ذکر شود.
- ب: رعایت اصول مقاله نویسی علمی:**

مقالات درج شده باید در تمامی شماره‌ها شامل بخش‌های ذیل باشد:

۱. عنوان مقاله به دو زبان: فارسی و عربی یا انگلیسی (به صورت سازمان یافته)
۲. چکیده مقاله به دو زبان: فارسی و عربی یا انگلیسی (به صورت سازمان یافته)
۳. کلیدواژه‌ها به دو زبان: فارسی و عربی یا انگلیسی (به صورت سازمان یافته)
۴. مقدمه
۵. بحث
۶. نتیجه‌گیری
۷. منابع و مأخذ

ج: ترتیب درج ساختار سازمانی نشریه:

الف: ساختار سازمانی نشریات علمی به ترتیب ذیل است:

۱. صاحب امتیاز
۲. مدیر مسؤول
۳. سردبیر
۴. مدیر اجرایی
۵. اعضای هیأت تحریریه و داوران

ماده ۳: مدت اعتبار رتبه علمی نشریه

بند ۱: اعتبار رتبه علمی نشریات بنا به تشخیص کمیسیون حداکثر تا ۳ سال است. مدیر مسؤول باید ۶ ماه قبل از پایان اعتبار، مدارک لازم را جهت تقاضای تمدید اعتبار رتبه به دبیرخانه شورا ارسال نماید.

تبصره ۱: اعتبار رتبه علمی نشریه شامل شماره های ارزیابی شده و شمارگان بعد از آن می شود.

تبصره ۲: مدت اعتبار رتبه علمی نشریات انجمن های علمی ۳ شماره از اولین انتشار می باشد. سپس این شمارگان مورد ارزیابی قرار گرفته و در صورت تأیید، اعتبار رتبه آن تمدید خواهد شد.

تبصره ۳: مدت اعتبار رتبه علمی نشریات تا زمانی که در فهرست نشریات معتبر شورا قرار دارد به قوت خود باقی است.

بند ۲: ارزیابی دوره ای نشریات دارای رتبه، هر دو سال یک نوبت و یا در صورت گزارش تخلف انجام می گیرد. در صورت عدم احراز حداقل امتیاز و یا تأیید تخلف، پرونده در کمیسیون مطرح می شود و طبق آئین نامه ارزیابی و نظارت عمل خواهد شد.

ماده ۴: وظایف نشریه بعد از اخذ رتبه علمی

صاحبان نشریه پس از اخذ رتبه علمی موظف به رعایت موارد ذیل می باشند:

۱. انتشار به موقع، طبق ضوابط مندرج در این آئین نامه
۲. ارائه حداقل ۳ نسخه چاپی به دبیرخانه
۳. نمایه سازی در پایگاه استنادی جهان اسلام ISC
۴. اعلام هر گونه تغییر در نشریه (تغییر در نحوه چاپ، تغییر مدیر مسؤول، سردبیر یا هر کدام از اعضای هیات تحریریه و ...) به شورا و اخذ موافقت این شورا
۵. عدم اقدام جهت اخذ همزمان / مجدد رتبه علمی از دیگر مراجع اعتباربخش (کمیسیون نشریات وزارت علوم)

تبصره: نشریه می تواند پس از اعلام انصراف از شورا نسبت به دریافت رتبه از مرجع دیگر اقدام نماید.

ماده ۵: شرایط دریافت اعتبار رتبه علمی نشریات الکترونیکی

۱-۵. رعایت مفاد این آئین نامه

۲-۵. چاپ و ارائه به کمیسیون (حداقل به تعداد مورد نیاز)

۳-۵. دارا بودن وبگاه مستقل، به روز و در دسترس.

تبصره: در صورتی که امکان دسترسی به وبگاه الکترونیکی نشریه به مدت ۱۵ روز متوالی یا یک ماه به صورت متناوب در سال وجود نداشته باشد، موضوع اعتبار رتبه علمی نشریه مورد بررسی مجدد شورا قرار خواهد گرفت.

ماده ۶: موارد خاص

بند ۱: نشریات علمی - ترویجی می توانند در نوبت‌های متوالی به شرح ذیل، نسبت به تبدیل رتبه، به علمی - پژوهشی اقدام نمایند:

نوبت اول: حداقل پس از انتشار ۴ شماره پس از دریافت رتبه علمی - ترویجی؛

نوبت دوم: حداقل پس از انتشار ۶ شماره پس از انجام ارزیابی دوم؛

نوبت سوم به بعد: حداقل پس از انتشار ۸ شماره پس از انجام ارزیابی دوره قبل.

بند ۲: سردبیر نشریه موظف است برای هر شماره از نشریه، صورتجلسه که به امضای اکثر اعضای هیئت تحریریه و سردبیر رسیده باشد را تنظیم و در صورت درخواست شورا به دبیرخانه شورا ارائه نماید.

بند ۳: در صورتی که نشریه‌ای بدون داشتن مجوز از شورا و یا مرجع معتبر از عنوان علمی - پژوهشی یا علمی - ترویجی استفاده کرده باشد، علاوه بر پیگرد قانونی، درخواست نشریه تا ۶ ماه از تاریخ انتشار آخرین شماره قابل بررسی نیست.

بند ۴: نویسندگان مقالات حق ارسال همزمان یک مقاله به بیش از یک نشریه را ندارند و نشریات موظف هستند تعهدنامه لازم را برای اصالت مقاله و عدم ارسال آن به چند نشریه را از نویسنده یا نویسندگان اخذ نمایند.

تبصره ۱: در صورت تخلف نویسنده از بند ۵ ماده ۶ کلیه هزینه‌های صورت گرفته از سوی نشریه برای آن مقاله به عهده نویسنده متخلف می‌باشد. در صورت عدم پرداخت خسارت، کمیسیون می‌تواند از انتشار مقاله جلوگیری نماید.

تبصره ۲: هر نشریه موظف به تعیین زمان برای انجام فرایند بررسی و داوری مقاله می‌باشد تا پاسخگویی نویسنده مقاله باشد، در صورت عدم پاسخگویی از طرف نشریه در زمان مذکور، نویسنده می‌تواند پس از اعلام انصراف، مقاله را به نشریه دیگری ارسال نماید.

بند ۵: نشریه موظف است حداکثر طی مدت یکسال نسبت به نتیجه ارزیابی مقاله دریافتی و حداکثر دو سال نسبت به انتشار و چاپ مقاله پذیرفته شده اقدام نماید، در غیر اینصورت نویسنده می‌تواند جهت احقاق حق نویسندگی، مراتب اعتراض خود را به کمیسیون اعلام نماید.

تبصره ۵: نشریاتی که به نویسنده گواهی تأیید مقاله داده‌اند، موظف به چاپ مقاله بوده و در صورت عدم چاپ مقاله، متخلف محسوب خواهند شد.

ماده ۷: ارزیابی

بند ۱: نشریات متقاضی رتبه علمی بر اساس فرم ارزیابی محتوایی مورد داوری علمی قرار می‌گیرند که لازم است علاوه بر داشتن شاخص‌های حداقلی مندرج در فرم ارزیابی، برای رتبه علمی - پژوهشی حداقل ۸۰ درصد کل امتیاز و برای رتبه علمی - ترویجی حداقل ۷۰ درصد امتیاز ارزیابی را کسب کنند.

ماده ۸: هر گونه تغییر در این آئین نامه به پیشنهاد رئیس، دبیر و یا دو نفر از اعضای کمیسیون و تصویب در کمیسیون و تأیید شورا معتبر خواهد بود.

ماده ۹: مسئول اجرای مفاد این آئین نامه کمیسیون نشریات حوزه علمیه خواهد بود.

این آئین نامه با ۱ مقدمه، ۹ ماده و ۱۹ تبصره در تاریخ ۱۳۹۷/۱۰/۲۶ به تصویب شورای اعطای مجوزها و امتیازهای علمی رسید؛ و برای مدت ۴ سال مبنای تصمیمات کمیسیون نشریات علمی حوزه قرار می‌گیرد.